

Insenerikutse andmisest Eestis ja Euroopas

28.11.2013

Enno Lend

Hariduslikud ja kutsekvalifikatsioonid

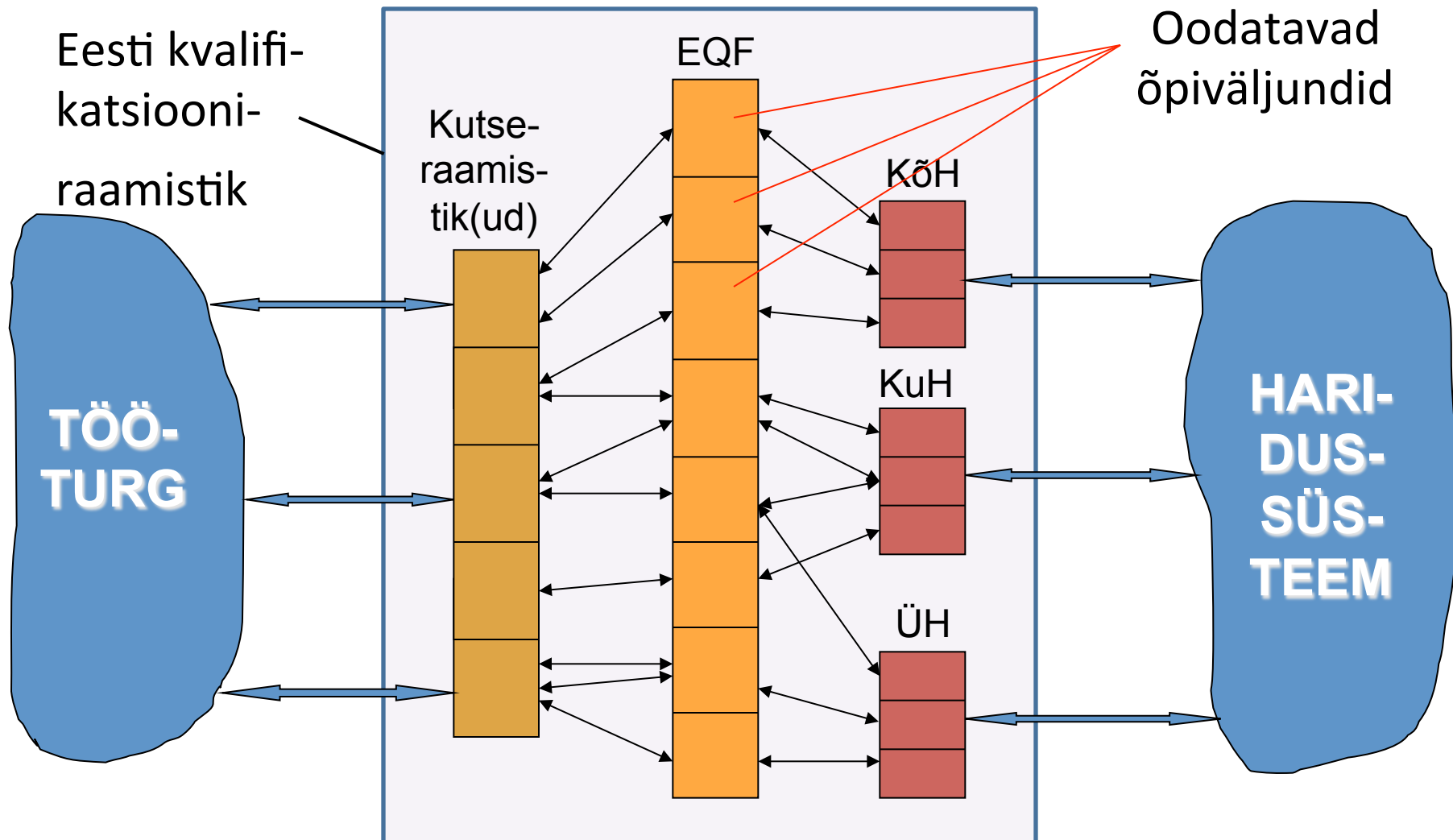
- 23.04.2008 võtsid Euroopa Parlament ja Nõukogu vastu **soovituse Euroopa ühtse elukestva õppe kvalifikatsiooniraamistiku (EQF – *European Qualifications Framework*) rakendamiseks.**
- EQF-is on kaheksa taset, inseneriasjandust puudutavad tasemed 6, 7, 8.
- Eesti kvalifikatsiooniraamistik (EKR) jaguneb kaheksaks tasemeks, kusjuures 1. tase on madalaim, 6., 7., 8. tase puudutab inseneride kutset.
- **Riiklikult tunnustatud kvalifikatsiooni andja (õppeasutuse ja kutse andia) rollid.**

Lähtekohad

- **Kutsesüsteem** – seob haridussüsteemi tööturuga.
- **Insenerikutse** – kutse andja poolt ametlikult tunnustatud (omistatud) inseneri tööalane kompetentsus, mille tase on määratud asjakohases kutsestandardis.
- **Kutse omistamine** – subjekti tegeliku kompetentsuse vastavushindamine ja selle tunnustamine.
- **Esmakutse** – kutse, mis antakse kooli lõpetajale, kui õppekava vastab kutsestandardile ja on riiklikult tunnustatud.

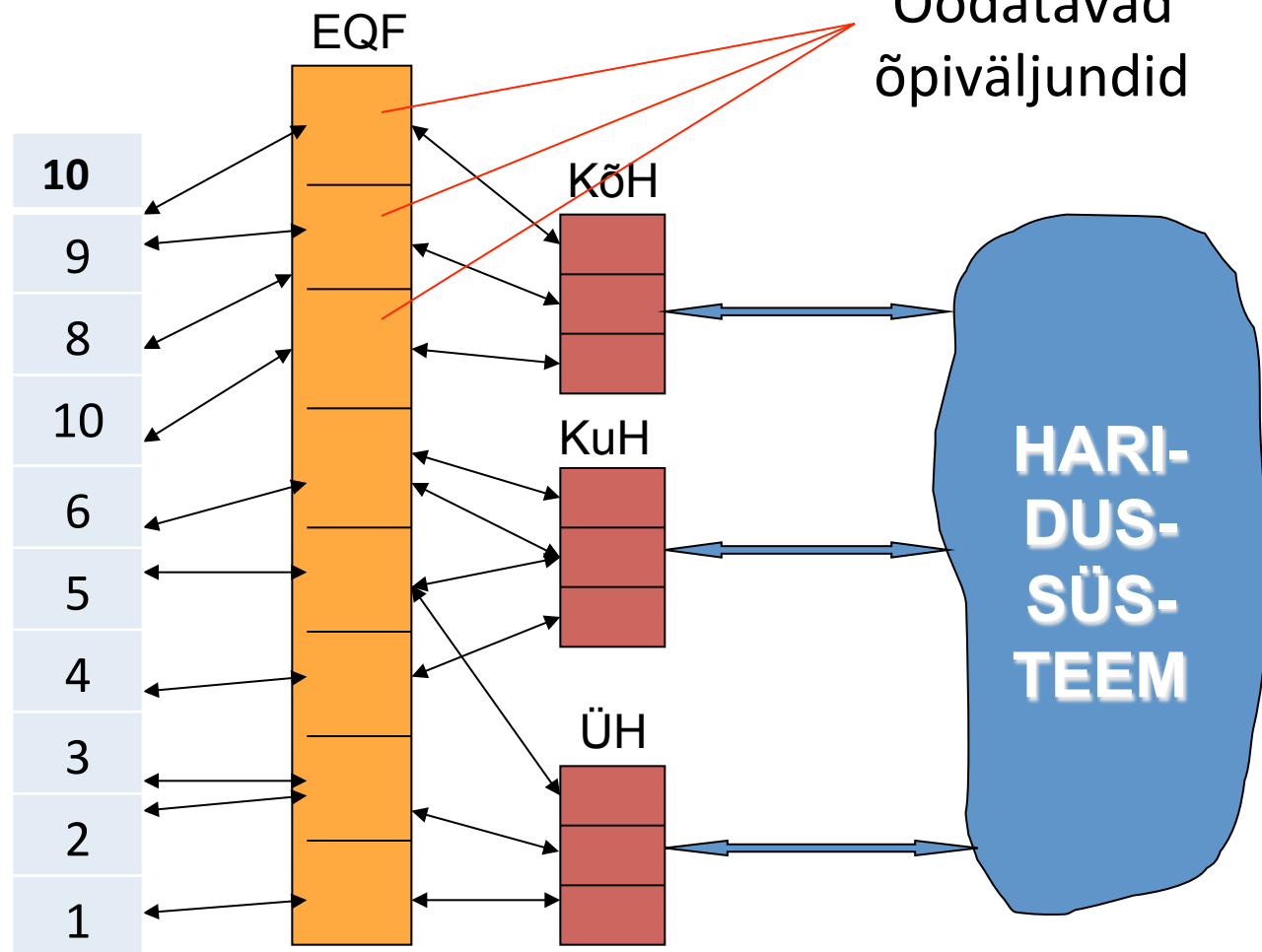
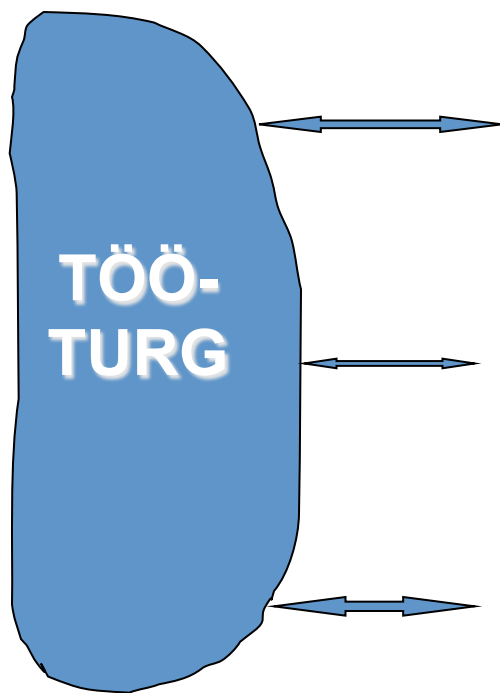
Eesti kvalifikatsiooniraamistik

Allikas: Kutsekoda

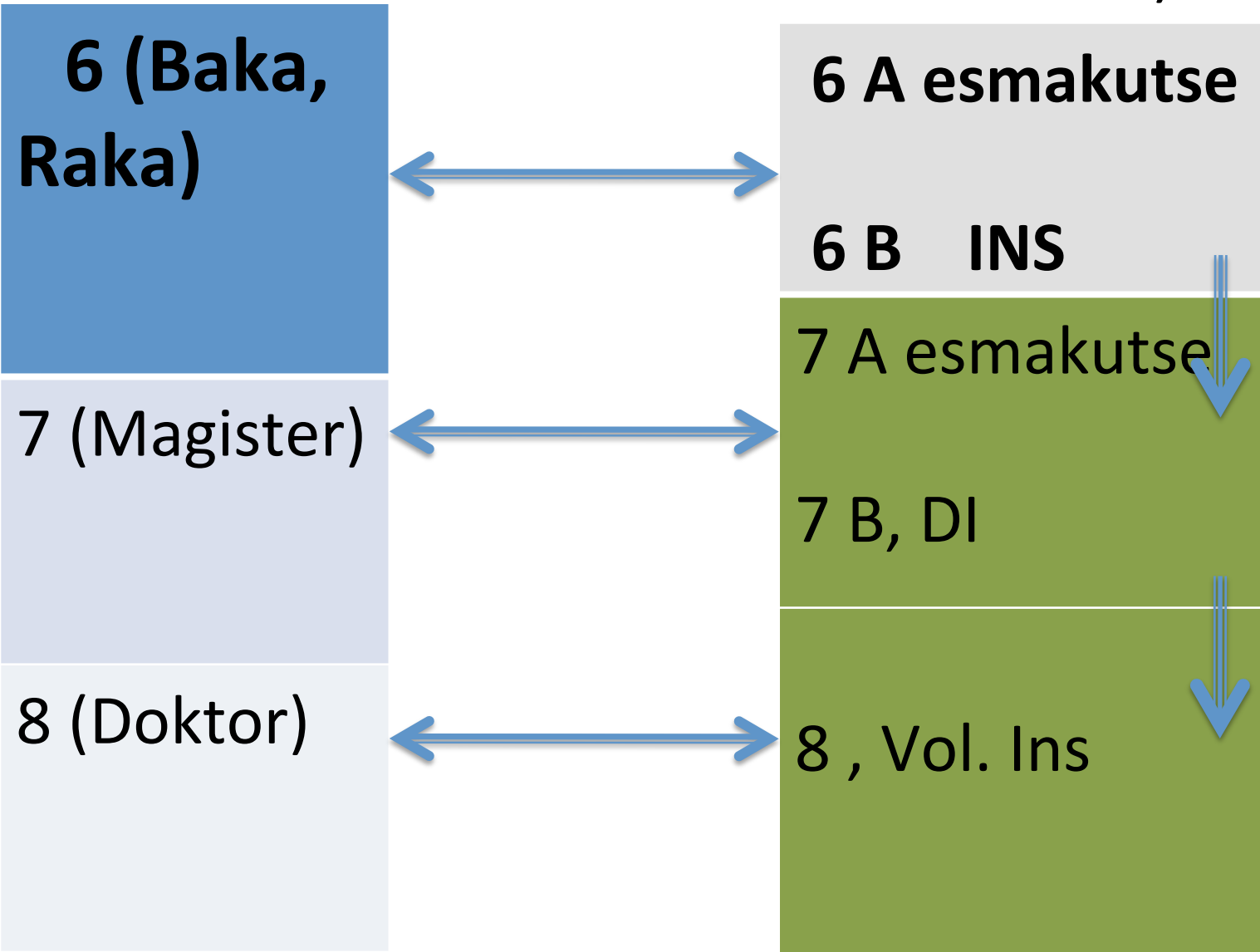

EQF kui riikide kvalifikatsiooniraamistike võrdlusinstrument

EL riigi "N" kvalifikatsiooniraamistik

Kvalifikatsiooniraamistikud:
esmakutse, kutse (teadmised, oskused,
iseseisva vastutuse määr)

Kutsete omistamise narratiiv – kas taasleitud vana keskaegne põhimõte

ÕPIPOISS

- prooviaeg
- 3–4 aastat õppimist
- eksam (nii õpipoisile kui ka meistrile)

SELL

- tsunfti liige
- õppeaeg *ca* 4 aastat
- õpiränne erinevate meistrite juures
- meistritöö, šedöövri tegemine ja selle hindamine teiste meistrite poolt

MEISTER *lad magister*

- meistri “kutse” igaveseks ja selle üldine tunnustamine

Kutse andmine alates 2004

- 8 kutse andjat.
- Enim kutsetunnistusi välja antud ehitusinseneerias (EEL), energiatõhususes (EKVÜ) ja raudtee valdkonnas (ETTÜ).
- Uued kutsestandardid ja esmaste kutsete andmine 2013. a kevadel. Esmase kutse andja õigused TTÜ, TTK, EMÜ (Inseneride KN otsus).

Esmakutsed ehitusinseneerias 2013 kevad

Õppeasutus	Kutsenimetus	Õppeliik
TTÜ, TTK	Ehitusinsener, tase 6, esmane kutse üldehituse erialal.	Rakendus-kõrgharidusõpe
TTÜ, EMÜ	Dipl ehitusinsener, tase 7, esmane kutse üldehituse erialal; Dipl veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, esmane kutse.	Ehitusinseneriõpe (5 a bak ja magistri integreeritud õpe)
TTÜ	Dipl teedeinsener, tase 7, esmane kutse teedehituse erialal; Dipl kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuseinsener, tase 7, esmane kutse.	
EMÜ	Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, esmane kutse.	
TTÜ	Dipl ehitusinsener, tase 7, esmane kutse üldehituse erialal. Dipl teedeinsener, tase 7, esmane kutse teedehituse erialal.	Magistriõpe

Insenerikutsete ülesehitus

- Inseneride kutsetegevuse valdkondade formuleerimine kutse omistamise mõistes (ehitus, mehaanika, soojusenergeetika, elektroenergeetika, transport, biomeditsiinitehnika, *põllumajandus ??* jne).
- Kutse ja osakutse vs ametialane spetsialiseerumine.
- Nõutavaid kompetentsuse kirjeldamine mõõdetavana ja hinnatavatena erinevatel tasemetel ja inseneriasjanduse valdkondades.
- Hindamise meetodid ja läbiviimine.

Insenerikutsete ülesehitus

- **Inseneride kutse nõukogu** – inseneriasjanduse valdkonnas kutse süsteemi arendamine ja rakendamine.
- **Kutse komisjon** – valdkonna kutse andmisest huvitatud osapooled: spetsialistid, tööandjad, töötajad, koolitajad, kutse- ja erialaliitude esindajad, vajaduse korral klientide ja tarbijate esindajad, samuti teised huvitatud osapooled.
- **Hindamiskomisjon** – kutse komisjoni moodustatud komisjon kutsetunnistuse taotleja kompetentsuse hindamiseks.

Taotleja hindamine

- Tasemeharidus
- Töökogemuse vastavus kutse taotlemisel
- Täienduskoolitus
- Tasemekoolituse, täienduskoolituse ja töökogemuse tõendamine vastavalt kutsestandardis sätestatule

Inseneri kvalifikatsioon – hindamise ametliku tulemusena tunnustatud kompetentsus, millega kaasneb iseseisvus ja vastutus (va esmase kutse saanutel)

Uuendatud kutsestandardid

Kutseala	Vanad (5-tasemeline raamistik) <i>(3 taset koos ühes standardis)</i>	Uuendatud (8-tasemeline raamistik) <i>(iga tase eraldi standardina)</i>
Ehitusinseneeria	Ehitusinsener IV, V dipl, V vol	Ehitusinsener 6 (E), 7(E), 8 vol Hüdrotehnikainsener 6 (E), 7(E), 8 vol Kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuseinsener, 6 (E), 7(E), 8 vol Veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener 6 (E), 7(E), 8 vol kutse Teedeinsener 6 (E), 7(E), 8 vol
Ehitiste energiatõhusus	Energiaaudiitor IV ,V dipl, 8vol, Energiamärgise väljastaja III	Energiaaudiitor, 6 (sh osakutse: „Elamute energიაauditite koostamine“), Energiatõhususe spetsialist 7 (E) Energiatõhususe spetsialist 8 vol
Elektroenergeetika	Elektriinsener IV, V dipl, V vol	Elektriinsener 6 (E), 7 dipl (E), 8 vol
Soojusenergeetika	Soojustehnikainsener IV, V dipl, V vol	Soojusenergeetikainsener 7 dipl (E), 8 vol
Mehhanotehnika	Mehaanikainsener IV, V dipl, V vol	Mehaanikainsener 6 (E), 7 dipl (E), 8 vol

Kutse andja konkursid 2013 ja 2014

2013

- Ehitus, keskkonnatehnika jm
- Teedehitus
- Energiatõhusus
- Elektroenergeetika

2014

- Mehaanika
- Transport
- Biomedtsiinitehnika

Kokkuvõte

- Esmakutse on tööturule sisenemiseks, esmakutse andmisega ei kaasne insenerile iseseisva vastutuse omistamist.
- Õigusaktide kontekstis määratakse õiguste ja vastutuse määrad **INS, DI ja Vol.Ins tasemetel**.
- Kutse omistamise vajalikkus – kust tuleb nõudlus?